

**ВИЩИЙ
АНТИКОРУПЦІЙНИЙ
СУД**

**ЗВІТ
ГОЛОВИ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ
О.В.ТАНАСЕВИЧ
ЗА 2019-2020 РОКИ**

Київ

Липень 2020

7 травня 2019 року відбулись перші збори суддів Вищого антикорупційного суду, на яких мене обрали головою суду та визначили 5 вересня 2019 року датою початку здійснення правосуддя.

I. Станом на 7 травня 2019 року Вищий антикорупційний суд налічував 27

суддів першої інстанції та 11 суддів Апеляційної палати, а апарат суду фактично складався з трьох осіб: тимчасово виконуючого обов'язки керівника апарату, бухгалтера та юриста.

За період з 7 травня до 5 вересня 2019 року Вищий антикорупційний суд:

1. 14 червня 2019 року отримав у тимчасове користування приміщення, розташовані в місті Києві за адресами: вулиця Хрещатик, 42А та провулок Хрестовий, 4, а 5 липня 2019 року – приміщення по проспекту Перемоги, 41 у Києві;
2. у зазначених приміщеннях здійснено поточні ремонтні роботи;
3. у двох будівлях облаштовано спеціальні приміщення для провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, оформлено допуски суддів до неї;
4. проведено відкриті конкурсні процедури, за результатами яких з понад 3000 заяв визнано переможцями 145 осіб та сформовано апарат першої інстанції та Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду. Крім того, за поданнями суддів було сформовано патронатну службу, яка налічує 52 помічники суддів першої інстанції та 23 помічники суддів Апеляційної палати ВАКС;

5. здійснено закупівельні процедури та всі працівники суду повністю забезпечені необхідними меблями, комп'ютерною технікою, кондиціонерами, канцелярськими товарами;

6. укомплектовано засобами відеоконференції та фіксації судового процесу 8 залів судових засідань для здійснення судового контролю на стадії досудового розслідування, 7 залів судових засідань для розгляду кримінальних проваджень по суті та 3 зали судових засідань для апеляційного перегляду рішень слідчих суддів та суду першої інстанції;

7. облаштовано конвойні приміщення та змонтовано в залах судових засідань скляні бокси для забезпечення участі в судових засіданнях затриманих осіб та осіб, які тримаються під вартою;

8. всім працівникам суду оформлено електронні цифрові підписи. Суд підключено до комп'ютерної системи Д-3, Єдиного державного реєстру судових рішень, програми «Ліга: Закон» та інших ресурсів, необхідних для функціонування судової установи.

Зрештою, у визначену зборами суддів дату, а саме 5 вересня 2019 року, ВАКС розпочав здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних з ними злочинів.

II. Разом з тим, договори безоплатного строкового користування приміщеннями по вулиці Хрещатик, 42-А та провулку Хрестовий, 4 у Києві, укладені з Державною судовою адміністрацією України, діють до 13 червня 2021 року. А строк дії договору оренди приміщення по проспекту Перемоги, 41 у Києві, укладений з Фондом державного майна Україна, спливає 31 грудня 2020 року.

Крім того, всі три будівлі, надані суду у тимчасове користування, не відповідають національним та міжнародним стандартам для розміщення судової установи.

Для забезпечення суду постійними приміщеннями ВАКС звернувся до суб'єктів законодавчої ініціативи з вимогою щодо запровадження відповідних змін до чинного законодавства України. Результатом цього є Закон України № 729-IX від 18

червня 2020 року та запроваджене ним право вищих спеціалізованих судів здійснювати управління об'єктами державної власності, що належать до сфери їх управління.

Нашими наступними кроками є реалізація відповідних правових процедур, спрямованих на фактичну передачу об'єктів права державної власності у сферу управління ВАКС та оформлення права постійного користування земельними ділянками. Це дозволить здійснити реконструкцію приміщень у Києві по проспекту Перемоги, 41 для потреб першої інстанції та по вулиці Преображенській, 5/2 для потреб Апеляційної палати.

III. Доречно поінформувати суддів про навантаження суддів Вищого антикорупційного суду за період здійснення процесуальної діяльності, тобто з 5 вересня 2019 року дотепер.

Відповідно до відомостей судової статистики, на розгляд першої інстанції Вищого антикорсуду надійшло 259 кримінальних проваджень для розгляду їх по суті пред'явленого обвинувачення, 9 118 клопотань, скарг та заяв на стадії досудового розслідування, що надійшли на розгляд слідчим суддям, 9 кримінальних проваджень для їхнього апеляційного перегляду по суті рішень, ухвалених судами першої інстанції, а також 575 проваджень для апеляційного перегляду рішень слідчих суддів.

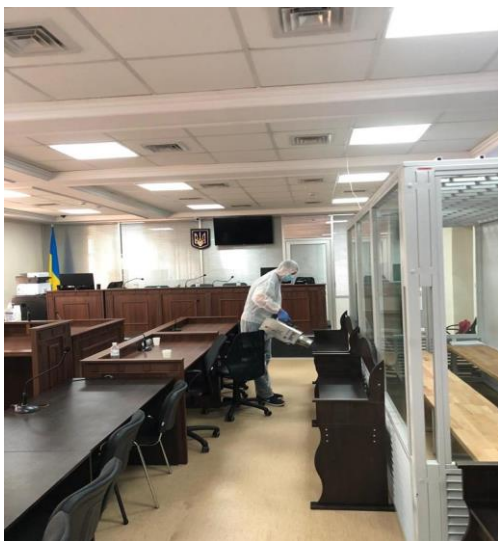
Із початку роботи слідчі судді призначили 9620 засідань, колегії суддів – 2228. Усього з 5 вересня 2019 по 14 липня 2020 року було призначено 11484 судових засідання.

Також станом на 5 червня 2020 року до Вищої ради правосуддя надійшло 48 дисциплінарних скарг на дії суддів ВАКС та Апеляційної палати Вищого антикору. За 1 скаргою відкрито дисциплінарне провадження, на вивченні дисциплінарної колегії знаходиться 9 скарг, за 20 прийнято рішення про відмову у відкритті дисциплінарної колегії, а повернуто без розгляду 19 скарг.

IV. На виконання вимог статті 13 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» суду вдалось реалізувати державну гарантію щодо забезпечення службовим житлом суддів, не забезпечених житлом у Києві, на час перебування їх на посаді.

Так, у листопаді-грудні 2019 року завдяки спільним зусиллям та злагодженій роботі суддів, житлово-побутової комісії, апарату суду та пов'язаних з реалізацією цієї гарантії органів державної влади було придбано 34 квартири, які розподілені між усіма суддями, які переїхали до Києва з інших міст України для роботи на посаді судді Вищого антикорупційного суду та не були забезпечені житлом.

V. У 2020 році наша країна зіштовхнулась із пандемією, а відтак на виконання постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» у Вищому антикорсуді було

запроваджено режим надзвичайної ситуації, що мала на меті убезпечити учасників судового процесу від розповсюдження гострої респіраторної хвороби та масового поширення вірусної інфекції. У цих складних умовах, не зупиняючи здійснення правосуддя, усі зали судових засідань, коридори, ліфти та інші місця загального користування щоденно обробляються задля безпеки відвідувачів та працівників суду. Суд закупив гумові рукавички, маски, респіратори,

антисептики для обробки рук та поверхонь, безконтактні термометри для термоскрінінгу всіх осіб, які перебувають у приміщеннях суду, тощо.

VI. Одним із пріоритетних питань залишається забезпечення безпеки суддів, працівників апарату та відвідувачів суду. До створення Служби судової охорони безпеку в приміщеннях суду забезпечувала Національна гвардія України.

Нині реалізація гарантій, передбачених статтею 10 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», є територією відповідальності Служби судової охорони. Йдеться про цілодобову охорону суддів ВАКС, а за заявою судді про цілодобову охорону членів сім'ї судді та його житла, оснащення житла судді охоронною сигналізацією та кнопками тривожної сигналізації, а службових приміщень Вищого антикорупційного суду сучасними засобами безпеки, що гарантують особисту безпеку суддів, збереження документації, недопущення незаконного проникнення до приміщення.

У цій частині залишаються нереалізованими вимоги Закону щодо цілодобової охорони суддів ВАКС та оснащення житла судді охоронною сигналізацією. Між судом та Службою судової охорони постійно триває листування, із якого вбачається, що невиконання цих вимог є наслідком недофінансування Служби судової охорони в 2020 році. Наразі, суд докладає всіх можливих зусиль для реалізації додаткових державних гарантій безпеки суддів Вищого антикорупційного суду.

Разом з тим, коли через розгляд конкретної судової справи виникла

реальна загроза судді ВАКС та членам її родини, про що повідомили Вищу раду правосуддя, Національну поліцію та голову суду, оперативно та злагоджено була реалізована процедура надання судді цілодобової особистої охорони.

VII. Із моменту зарахування до штату суду судді Вищого антикорупційного суду систематично підвищували свою професійну кваліфікацію, проходили стажування та брали участь у навчальних поїздках закордон.

Серед українських закладів освіти найбільша частка припадає на навчання у Національній школі суддів України та її регіональних відділеннях.

Організаторами навчальних заходів за участі міжнародних інституцій та програм є: Програма USAID «Нове правосуддя», Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні (EUACI), Консультативна місія ЄС в Україні, Координатор проектів ОБСЄ в Україні, Міжнародна організація розвитку права (IDLO), Проект ЄС «Право-Justice», «Проект підтримки судової реформи» Канада тощо, а також такі громадські організації та спілки: «Українська асоціація маркетингу», «Центр запобігання та протидії корупції», «Аспен інститут Київ», «Освітній дім прав людини в Чернігові», «Українська Гельсінська спілка з прав людини» та Асоціація розвитку суддівського самоврядування.

У рамках міжнародного навчання судді також пройшли стажування з протидії корупції в Республіці Сінгапур, взяли участь у тренінгу з розслідування службової корупції у Чехії, а також відвідали з навчальним візитом Ірландію.

Загалом за вказаний період судді отримали 56 сертифікатів, з яких в Національній школі суддів України - 40.

VIII. Вищий антикорупційний суд продовжуватиме роботу над технічним удосконаленням та оптимізацією приміщення суду, застосуванням новітніх технологій задля задоволення потреб відвідувачів згідно з вимогами часу, створення комфортних умов їх перебування у суді, підвищення довіри до суду та якісного діалогу між судовою владою та суспільством. Інформаційна відкритість та взаємодія з громадськістю є важливими напрямками роботи суду.

З початку здійснення процесуальної діяльності, тобто з 5 вересня 2019 року по 10 липня 2020 року Вищий антикорупційний суд на своїй сторінці на ресурсі «Судова влада» розмістив 412 прес-релізів про роботу суду.

За вказаний період на сторінці суду у мережі YouTube здійснено 164 трансляції судових засідань.

Офіційна сторінка ВАКС у Фейсбуку, запущена за кілька тижнів до початку роботи суду, була верифікована (підтверджена ідентичність) за рекордних три місяці та наразі нараховує 5670 уподобальників та 6938 підписників.

З 29 жовтня 2019 року Вищий антикорупційний суд запустив цикл освітніх матеріалів під назвою «#ВАКСосвіта». Суддя-спікер Віра Михайленко написала 8 матеріалів для вказаного освітнього циклу; 3 публікації здійснив Олексій Кравчук; по 2 публікації надали Інна Білоус, Катерина Сікора, Олег Ткаченко та Віктор Маслов; по одному виступу здійснили: Маркіян Галабала, Ярослав Шкодін, Віктор Ногачевський, Віталій Дубас, Ігор Строгий та Олег Федоров.

За цей період судді-спікери надали ВАКС 18 коментарів та роз'яснень судових рішень, зокрема: Інна Білоус (6), Віра Михайленко (9), Катерина Сікора (3).

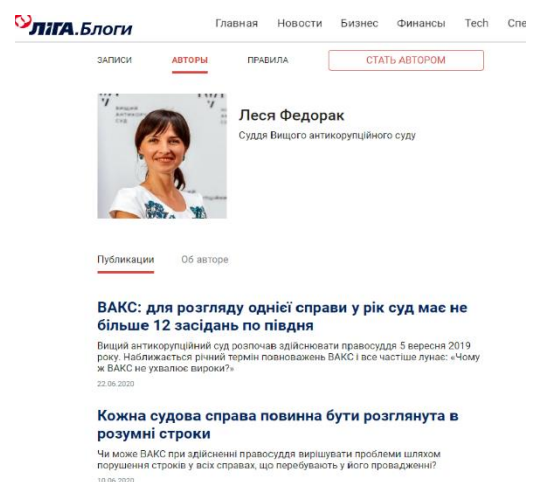
ІНТЕРВ'Ю:

- Голова суду Олена Танасевич надала 6 інтерв'ю (Громадське телебачення, Закон і бізнес, видання DW, Українська правда, Укрінформ, Київпост);

- Заступник голови суду Євген Крук – 2 інтерв'ю (Радио Голос Столицы - про новостворений Антикорупційний суд України, 24 канал);
- Керівник апарату Богдан Крикливенко – 2 інтерв'ю (UATV English на тему: High Anti-Corruption Court Starts Work (9.09.2019); радіо НВ «Перші рішення Вищого антикорупційного суду»);
- Керівник апарату Богдан Крикливенко та суддя-спікер Катерина Сікора розповіли Левому Берегу - LB.UA про те, як суд працює в умовах карантину;
- Суддя-спікер Інна Білоус інтерв'ю – Громадське радіо;
- Суддя Віктор Ногачевський розповів «Юридичній практиці» про власний досвід роботи суддею та причини зміни професії;
- Керівниця відділу комунікацій Олеся Чемерис – 2 інтерв'ю: виданню Вектор про розроблення логотипу та Громадському радіо – про роботу суду в умовах карантинних заходів.

БЛОГИ:

- Голова суду Олена Танасевич на сайті «Українська правда» у своїй колонці здійснила дві публікації «Анатомія судового розгляду: що потрібно суду, щоб ухвалити законне рішення» та «100 днів роботи Вищого антикорупційного суду: перші результати»;
- Суддя ВАКС Леся Федорак у інтернет-виданні Ліга розповіла про розгляд справ та час, який мають судді для проведення засідань, а також про те, що кожна судова справа повинна бути розглянута в розумні строки;
- Суддя-спікер ВАКС Катерина Сікора розмістила у своєму блозі на інформаційному агентстві «Українські національні новини» новину про «швидкі» вироки, а в інтернет-виданні «Слово і діло» написала колонку про «посадки»;

- Суддя-спікер ВАКС Віра Михайленко двічі виступала авторкою Юридичної газети та розповіла про процесуальний алгоритм щодо зупинення досудового розслідування через необхідність виконання процесуальних дій у межах міжнародної співпраці;
- Керівниця відділу комунікацій ВАКС Олеся Чемерис опублікувала у блозі на «Українській правді» карантинну статистику суду – кількість запланованих/проведених засідань, кількість трансляцій судових засідань в Інтернеті.

Судді ВАКС взяли участь у форумах/конференціях/семінарах:

- Голова суду Олена Танасевич взяла участь у VII Міжнародному судово- правовому форумі, розповівши про місце Вищого антикорупційного суду в системі судочинства та про мету створення цього суду;
- Голова суду Олена Танасевич та суддя Апеляційної палати Михайленко Дмитро взяли участь у конференції «Єдність судової практики: погляд Європейського суду з прав людини та Верховного Суду»;
- Суддя Олексій Кравчук виступив спікером панельної дискусії «Органи суддівського врядування – як забезпечити участь агентів змін. Український досвід», під час якої обговорювали процедури добору суддів в Україні та проведення конкурсу до ВАКС із залученням міжнародних експертів;
- Судді Віктор Ногачевский і Микола Глотов відвідали у Казахстані Міжнародний форум з правосуддя;
- Суддя-спікер Катерина Сікора на панельній дискусії VI International Compliance Forum розповіла слухачам про початок роботи Вищого антикорупційного суду, критерії справ, підсудних цьому суду, а також про міжнародний досвід у подоланні корупції;
- Суддя-спікер Віра Михайленко виступила учасником панельної дискусії «Антикорупційна реформа в Україні: стан та перспективи розвитку» міжнародної конференції «Уроки з досвіду країн ЄС для України: економічний розвиток, антикорупційна реформа та довіра до судів»;

- Голова суду Олена Танасевич під час Щорічної наради ОБСЄ з питань людського виміру доповіла про незалежність ВАКС та судової системи України у цілому (Варшава, Польща);

- Заступник голови суду Євген Крук виступив на конференції «5 років боротьби з корупцією: цінності та практики», організованою Transparency International Ukraine, а також на науково-практичній конференції «Актуальні проблеми міжнародного приватного права»;

- Віра Михайленко та Богдан Крикливенко виступили спікерами VI Всеукраїнської конференції з кримінального права та процесу;

- Тетяна Гавриленко, Віра Михайленко та Інна Білоус говорили про проблемні питання правозастосування у кримінальному процесі на Kyiv Criminal Law Forum;

- Євген Крук, Віра Михайленко та Олексій Кравчук виступили на IV Міжнародній науково-практичній конференції «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі»;

- Катерина Широка взяла участь у панельній дискусії «Від університету до мантиї», яку організували Ліга студентів Асоціації правників України у рамках програми «Як стати суддею».

- Євген Крук та Інна Білоус виступили спікерами панельної дискусії «Від університету до мантиї», проведеної Ліга студентів Асоціації правників України у рамках заходу «Як стати суддею»;

- Інна Білоус взяла участь у Четвертому загальнонаціональному форумі «Незалежні суди та вільні ЗМІ»;

- Судді Вищого антикорупційного суду взяли участь у дводенному тренінгу із практики Європейського суду з прав людини в частині контролю за дотриманням прав людини на досудовому розслідуванні. Захід організований Антикорупційна ініціатива ЄС (EUACI).

Окрім цього, у медіа-просторі мали місце такі публікації, що є важливими для формування репутації Вищого антикорупційного суду:

- Видання theБабель опублікувало великий фічер «За вирoki топ-корупціонерам тепер відповідатиме Олена Танасевич»;
- Вийшла друком монографія судді-спікера ВАКС Віри Михайленко «Реалізація засади верховенства права у кримінальному провадженні»;
- Заступник голови суду Євген Крук роз'яснив, хто може мати доступ навіть до закритих судових рішень;
- Юристом 2019 року за версією видання «Юридическая практика» стала голова суду Олена Танасевич;
- Видання НВ та журнал «Фокус» включили голову суду Олену Танасевич відповідно до рейтингу «100 найвпливовіших людей України» та «100 найвпливовіших жінок України»;
- На базі Вищого антикорупційного суду проведено найбільше у світі студентське судове змагання із міжнародного публічного права (Jessup Ukraine - Джессап Україна).

- Голова суду Олена Танасевич та судді Катерина Сікора, Леся Федорак, Інна Білоус та Олексій Кравчук провели 4 зустрічі зі школярами та 3 зустрічі зі студентами, які прагнули дізнатися більше про особливості роботи ВАКС.

ІХ. Організація роботи щодо складання статистичної звітності суду та аналізу судової практики:

- проаналізовано судову практику розгляду слідчими суддями ВАКС клопотань, заяв та скарг, з якими звернулись сторони кримінального провадження на стадії досудового розслідування, щодо відмови у їх задоволенні за період з 5.09.2019 до 5.12.2019.

- здійснено вивчення практики ВАКС з розгляду та вирішення скарг на повідомлення про підозру, що можуть бути подані під час досудового розслідування згідно з пунктом 10 частини першої статті 303 КПК України, за період з 5.09.2019 до 27.04.2020.

- здійснено вивчення судових рішень Верховного Суду, за результатами яких відібрано правові позиції щодо застосування законодавства у кримінальному провадженні. Правові позиції надіслано доведено до відома суддів ВАКС 28.01.2020, 17.03.2020, 11.06.2020.

- розроблено та затверджено форми статистичної звітності суду як суду першої інстанції (наказ ВАКС від 20.12.2019 року № 127 «Про організаційне забезпечення формування статистичних звітів Вищого антикорупційного суду») за формами: № 1-к ВАКС «Звіт Вищого антикорупційного суду про розгляд матеріалів кримінального провадження» (тимчасова); № 1-о ВАКС «Звіт Вищого антикорупційного суду про оперативність розгляду судових справ» (тимчасова); № 1 - ПП ВАКС «Звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види покарань».

- проведено аналіз стану здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом як судом першої інстанції за 2019 рік.

Крім зазначеного, щотижнево готується необхідна суддям статистична інформація щодо надходження та розгляду судом справ, інша оперативна статистична інформація за запитом, тощо.

Х. Одним із пріоритетних напрямків роботи у 2020 році залишається розвиток міжнародної співпраці. ВАКС має стале співробітництво із міжнародними організаціями, які спеціалізуються на судовому адмініструванні та реалізації антикорупційної політики. Так, у жовтні 2019 року було підписано Протокол про співпрацю між ВАКС та Програмою реформування сектора юстиції «Нове правосуддя» Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), а в листопаді 2019 року – Меморандум про співпрацю між ВАКС та Міжнародним фондом соціальної справедливості. Крім того, ВАКС виступає реципієнтом трьох проєктів міжнародної технічної допомоги:

- «Розвиток організаційної спроможності Вищого антикорупційного суду ефективно розглядати кримінальні провадження щодо корупційних та пов'язаних з ними злочинів» реалізується у співпраці з Відділом з правоохоронних питань Посольства Сполучених Штатів Америки (INL),
- «Підтримка інституційного розвитку Вищого антикорупційного суду» реалізується у співпраці із Координатором проєктів ЄБСЄ в Україні,
- також після тривалої та ефективної співпраці із Антикорупційною ініціативою ЄС в Україні (EUACI) найближчими днями очікується старт другої фази на 2020-2024 роки.

ХІ. Важливим напрямком роботи ВАКС є також взаємодія з громадянами, належний розгляд звернень, що надходять до суду. За період роботи до суду надійшло 859 документів:

- 299 звернення громадян відповідно до Закону України «Про звернення громадян,
- 192 запити на інформацію згідно з Законом України «Про доступ до публічної інформації»,

- 248 адвокатських запитів на підставі Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»,
- 6 запитів щодо доступу до персональних даних (відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»);
- депутатське звернення (відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України») та 1 запит члена комітету Верховної Ради України (відповідно до Закону України «Про комітети Верховної Ради України»).

Шановні колеги, щиро дякую кожному з вас та апарату за взаєморозуміння та підтримку, а також за сумлінне ставлення до роботи!